

Boverket remiss@boverket.se

Diarienummer 3680/2021

Remissyttrande från Föreningen Kommunal Bostadsanpassning (FKBo) avseende Boverkets förslag till föreskrifter om tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga i byggnader

FKBo är en ideell yrkesförening med uppgift att verka för kompetensuppbyggnad inom verksamheten för handläggningen av bostadsanpassningsbidrag. Våra drygt 400 medlemmar handlägger ansökningar enligt Lag (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag och representerar 240 av landets kommuner.

Bostadsanpassningsbidraget är en del av svensk funktionshinderspolitik. Syftet med bidraget är att ge personer med funktionsnedsättning möjlighet att leva ett självständigt liv i egen bostad. Lagen om bostadsanpassning utgör ett komplement till bygglagstiftningen. Bidraget är inte tänkt att kompensera för generella åtgärder som måste utföras enligt plan- och bygglagen. En sökande som inte själv är ansvarig för en brist avseende tillgängligheten ska dock beviljas bidrag. En ansökan om bostadsanpassningsbidrag ska alltid göras mot den bestämmelse i bygglagstiftningen som gällde när bostaden byggdes eller ändrades. Alla avvikelser

kan därför innebära ökade kostnader för kommunerna i form av bostadsanpassningsbidrag.

FKBo ser särskilt allvarligt på förslaget att bostadsfunktioner på entréplanet bara behöver tillgodose behov under en begränsad tid och att de inte heller måste vara dimensionerade för det antal personer som bostaden är avsedd för (2 kap om utformningskrav 8 §). Den fullstora, fullvärdiga funktionen ska kunna placeras på ett annat plan med undantag för hygienrummet. Boverket motiverar förslaget med att det ger möjlighet att bo på entréplanet en kortare tid vid en tillfällig funktionsnedsättning och i väntan på anpassning eller annat boende vid en permanent funktionsnedsättning.

Bygglagstiftningen har sedan länge ställt krav på att bostäder som byggs ska vara tillgängliga och användbara för personer med nedsatt rörelse- och orienteringsförmåga. Boverket menar att kravnivån i det nya förslaget i princip är oförändrad jämfört med BBR. FKBo delar inte Boverkets bedömning. Vi anser att de nya föreskrifterna skulle innebära ett stort kliv tillbaka i arbetet mot tillgängliga bostäder och befärar att det kommer att få stor påverkan på det framtida bostadsbeståndet. Det harmonierar inte heller med principen om universell utformning som har sin utgångspunkt i FNs konventioner om tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning. De seminarier om universell utformning Boverket arrangerade under förra året genomfördes med syfte att ändra synen på tillgänglighet. Generella lösningar som fungerar för alla minskar behovet av anpassningsåtgärder i efterhand. Det borde därför vara den självklara utgångspunkten för ett nytt författningsförslag.

Vi menar att förslaget diskriminerar personer med funktionsnedsättning eftersom det inte längre blir självklart att en nyproducerad bostad har fullgoda bostadsfunktioner på entréplanet.

Ordet funktionsnedsättning kan definieras på olika sätt och uppgifterna om hur många som är berörda varierar därför. I en undersökning utförd av statistikbyrån SCB (delrapportering av regeringsuppdrag, Levnadsförhållanden 2022:3) har 15 procent av de tillfrågade över 16 år svarat att de har vissa eller stora svårigheter att gå i trappa. 0.9 procent har ingen möjlighet att förflytta sig i en trappa.

I förarbetena till nuvarande lag om bostadsanpassningsbidrag (prop 2017/18:80) framgår att rätten till hiss för enskilt bruk bör begränsas eftersom hissar är en stor utgift för kommunerna. Vi kan dock inte tolka Boverkets förslag på annat sätt än att man ser hissar som en lösning för tillgänglighet. Behovet av hiss i enskilda bostäder kommer därmed att öka. Förutom kostnaden för hissen tillkommer löpande utgifter för service, besiktning och reparationer. Det kan också uppstå behov av skrotning och nyinköp av hiss eftersom byggnadens livslängd vida överstiger hissens.

För att beviljas bostadsanpassningsbidrag måste den sökande uppfylla många villkor. Ännu fler tillkommer när en sökande har flyttat med en känd funktionsnedsättning. Alla kommer därför inte att kunna få bidrag för att göra bostaden tillgänglig. Kostnaderna och konsekvenserna för den enskilde kan bli stora. 2.6 miljoner människor i Sverige är idag 60 år eller äldre enligt SCB. Andelen äldre beräknas öka och därmed behoven av anpassning.

Personer med nedsatt förflyttnings- och orienteringsförmåga, både yngre och äldre, vill och förväntas bo i egna bostäder så länge det är möjligt. Det ställer stora krav på tillgänglig boendemiljö. Kostnaden för en bostadsanpassning är liten i förhållande till vad samhället betalar för ett omsorgsboende. Trots det uppgick kommunernas kostnader för bostadsanpassningsbidraget 2022 till 872 miljoner kronor. Att ett nytt regelverk inte kräver fullgod tillgänglighet i nyproducerade bostäder framstår därför som obegripligt ur ett samhällsekonomiskt perspektiv.

Vår erfarenhet säger att byggbranschen är intresserad av enkla och kostnadseffektiva lösningar. Man vill ha förutsägbara regler som håller över tid. Vi är därför tveksamma till om branschen verkligen efterfrågar funktionskrav på det sätt som förslaget innebär. Vi befår att den otydliga kravnivån kommer att göra det svårare för byggnadsnämnderna att bedöma om kraven på tillgänglighet är uppfyllda. Om kravnivån är otydlig blir det också svårt att bedöma vad som är en avvikelser. Förslaget skapar behov av kompetenshöjning både i företagen och kommunerna.

Boverket har gjort en analys över vilka konsekvenser förslaget får för staten, företagen och kommunernas byggnadsnämnder. Analysen omfattar dock bara handläggningen av bygglovsansökningar och inte handläggningen av bostadsanpassningsbidrag. Boverket utövar tillsyn över tillämpningen av bostadsanpassningsbidraget. FKBo undrar därför varför ingen analys har gjorts gällande den påverkan förslaget kommer att få för tillämpningen av och kostnadsutvecklingen för bostadsanpassningsbidraget.

Med vänlig hälsning

Styrelsen för Föreningen Kommunal Bostadsanpassning

Helene Jämtbäck, vice ordförande

styrelsen@FKBo.se